

Bene Zoltán

Mandola története

(Részletek)

10. fejezet

Feltűnés (1992)

Mandola 1995 tavaszán tűnt el. P. 1992 őszén ismerte meg. A másodévet kezdte a főiskolán, egyik délután Hajni nevű csoporttársával moziba mentek. Előző évben alig pár szót váltottak, ám ahogy elkezdődött az új szemeszter, P. szeme megakadt a lányon. Mintha kicserélték volna. Későbbi élete során sokszor találkozott ezzel a jelenséggel. A nők, kivált húszéves koruk előtt, képesek egy nyár alatt megszépülni (a megcsúnyuláshoz ennél kevesebb idő is elegendő, bármikor). Hirtelen ötlettől vezérelve elhívta Hajnit moziba, aki habozás nélkül igent mondott. A *Túl az Operencián* című, fölöttébb hosszú és nem ritkán giccsbe hajló hollywoodi filmet nézték a Belvárosi (nemrégiben még Szabadság) filmszínházban Nicole Kidmannel és Tom Cruise-zal, utána beültek a Takaréktár utcai Vörös Rókába, meginni egy fröccsöt. Miközben Hajni kiment pisilni, P. az asztalon heverő újságot lapozgatta. Az *Őszi madárkalendárium*ban aznap a lappantyúról írtak: *A rigónál valamivel nagyobb termetű, ám hosszú szárnya és farka, valamint bagolyszerű tollazata jóval nagyobbnak mutatja. Tollazata avar színű. Csőre kicsi, de száját igen nagyra tudja tántani. Éjszakai madár. Alkonyattól a hajnali szürkületig vadászik. Tápláléka elsősorban levegőben repülő bogarakból, lepkékből áll. Előszeretettel vadászik legelő háziállatok között. Innen ered népies neve: kecskefejő. A faj döntő többsége szeptemberben elvonul. A telet Kelet-Afrikában tölti. Védett!* Míg a lány távol volt, P. beolvasott még egy Horn Gyulával készített interjúba, amelyben a pártelnök arról beszélt, az MSZP és a Fidesz népszerűsége az

utóbbi hónapokban növekedett, majd rátért múltjának egyesek szerint sötét foltjaira, hogy aztán ügyesen ki is térjen a konkrétumok elől. Az újság címlapjáról kiderült, hogy finn és magyar vállalkozók találkoztak valahol, valamiért, s mielőtt Hajni visszatért, P. azt is megtudta, hogy a krisnások a városban tartják soron következő békefesztiváljukat.

– Összefutottam Mandyvel – Hajni mellett egy szokatlanul dús és rendkívül hosszú hajú lány állt. Úgy festett, mint egy indián nő.

– Ismeritek egymást?

Nem ismerték.

– Tényleg Mandynek hívnak? – érdeklődött P.

– Nem. Eredetileg Mandolának.

– Értem.

– Az se jobb, nem? – mosolygott Mandola.

– Azért egy hajszálnyival igen – dörmögte P. – Kérsz egy fröccsöt, esetleg mást?

Mandola VBK-t kért, P. legott el is loholt a pulthoz, hogy hozzon neki. Hajnitól elfelejtette megérdeklődni, iszik-e még valamit. Ezzel el is dőlt minden, Hajninak fél óra múlva el kellett mennie, éppen akkor, amikor a rádió Mariah Carey *Can't let go* című számát kezdte játszani. P. és Mandola kettesben maradtak a Vörös Róka kecskelábú deszkaasztalánál. Eleinte a rádióból ömlő iszonyatos zenékről beszélgettek. A *Rossz vagyok* című Manhattan-dal után a *Győzni fogunkat* is végig kellett hallgatniuk az Ed-dától, benne olyan sorokkal, mint „*A múltunk szomorú és messze még a cél, / A zászlónk meggyötört, de nekünk mégis így a szép, / nekünk így a szép!*”

– Sokat akart a szarka... – nevetett Mandola.

Hogy később milyen témákra tértek, P. utóbb nem tudta föl-idézni. Éjfél elmúlt, amikor elváltak egymástól, P. hazakísérte Mandolát az egykori munkásszállóból átalakított kollégiumba, aztán hazabaktatott. Szívesen beszélt volna valakivel arról, ami vele történt azon az estén. Mandola mesés hajáról és enyhe kancsalságáról, például. Egy pillanatra még azt is sajnálta, hogy az

anyja a fővárosba költözött. Örömmel osztotta volna meg az életményt valamelyik hajléktalannal a tucatnyi közül, akikkel jó kapcsolatban állt, meg-meghívta őket egy-egy italra, tányér babgulyásra az alsóvárosi Tóth vendéglőbe, de ezúttal, persze, egyikkel sem futott össze. Megfordult a fejében, hogy fölkeresi valamelyik főiskolai cimborája albérletét, végül azonban letett erről is, ahogyan a Mignonba sem tért be, ahol rendszerint véget ért az éjszaka, s ahol hajnaltájt a szesztől megfáradt férfiak az asztalon nyugtatott jobb karjukra borulva szenderegtek, s ha valaki gyanútlanul bepillantott volna a helyiségbe, azt is gondolhatta volna, megannyi óras dolgozik ott, szorgosan javítva a ketyegőket. Hazament, ébren feküdt az ágyában, hanyatt, ruhástól, sokáig. Próbálta megfejteni az életet. Hogy egy ilyen magafajta, csöppet sem vonzó fickó ugyan mennyire számíthat az élet naposabbik oldalából? Krúdyt olvasott, őt hívta segítségül.

„– Mit álmодott, Krúdy úr? – kérdé reggelenként az óbudai harangozó, amikor rágyújt az első versre.

Hát én csak rendben volnék az álmaimmal, mert nem fojtogatnak, nem zokogtatnak már évek óta...”

Hát, velem olykor megteszik, gondolta P. Szerencsére aznap éjjel nem aludt, így nem is látott álmokat, nem villanyozta föl és nem is lombozta le egy elfeledett, eltemetett, alig kibogozható éjszakai történet. Így is meglehetősen szorongva téblábolt a városban aznap.

A sétálóutcán találkozott Mandolával.

Nem beszéltek meg előre, a véletlen vagy a sors műve volt. Az egész Belvárosban performanszfesztivál folyt. A sétálóutca egyik, térré öblösödő szakaszán három lófarkas fickó állványokról csüngő vasakat ütögetett, amiből meglepően viselhető zenei produkció keletkezett. Kicsit arrébb két gólyalábas és egy trombitás vásári komédiás zaklatta a nézősereget, odébb egy lány nagy átéléssel énekelt, egy fiú gitáron, egy másik tam-tam dobon kísérte, az egyik kapualjban félmeztelen, ezüstszínűre mázolt, szorosan összekötözött figura vonaglott, akár egy óriási féreg. P. és Mandola a vasdarabokkal muzsikáló trió elé telepedett le.

Sokáig hallgatták őket, P. lába egészen elgémberedett, alig bírt föltápaszkodni, mikor úgy döntöttek, odébbállnak. Lesétáltak a folyópartra, nézték, hogyan úszik el dél felé egy kései dinnyehéj, meg a pillepalackok, melltartók, félcipők, szatyrok, műanyag babák és egyebek. P. lopva a lányra sandított. Nehezen tudta volna megmagyarázni magának azt, amit érzett. Bár sokat beszélgettek előző éjszaka, számos témát érintettek, még mindig alig ismerték egymást. P. mégis úgy érezte, Mandolával érdemes. Szerette volna megfogalmazni, amit és amiképpen érez. Már hajnalban ezen gyötrődött otthon, de képtelen volt szavakba önteni mindazt, ami hol szorongatta, hol kellemesen bizsergette. Ha mégis elgondolt magában mondatokat, amelyekbe úgy-ahogy belegyömöszölhetőnek tűntek az érzései, azok vagy hamisak, vagy szentimentálisak, esetleg hamisan szentimentálisak, netán szentimentálisan hamisak lettek. Egy idő után föl is adta a kísérletezést. A folyóparton késztetést érzett, hogy újrakezdje, megkeresse a legkevésbé pontatlan és félrevezető megfogalmazást.

Mandola azonban megelőzte.

- Találkozhatnánk gyakrabban – fordult P. felé.
- Akár mindennap – vágta rá P. meggondolatlanul.

Mandola elnevette magát.

- Akár.

11. fejezet

A kifejezés nehézségei (2016)

P. az otthonosan meleg kávézóból bámult ki a vastag kirakatablakon keresztül a kutyahideg külvilágba. Azon tűnődött, ha hirtelen elveszítené az emlékezetét, s csak az érzékeire hagyatkozhatna, vajon látná-e, megérezné-e, rájönne-e a jelekből, a pusztá látványból, milyen cudar zimankó uralkodik odakinn. Az ég szikrázóan kék, a fák – eltekintve néhány csenevész tujától az út szélén – csupaszak, a járda aszfaltja különös színben játszik, és

ezüstösen csillog, a madarak reményvesztetten kuporognak az ágakon, tetőkön, lámpaoszlopokon. Végül oda lyukadt ki, hogy igen, alighanem előzetes tapasztalatok híján is arra a következtetésre jutna, kegyetlen hideg tombol a városban. Valószínűleg megérezné, valahogyan kiókumlálná az igazságot. Azonban tagadhatatlanul könnyebben megy az emlékezetére, a negyedórája átélt élményekre támaszkodva. Behunyta a szemét. Nem esett nehezeére földézni a fagyos levegő marását, a csontjáig hatoló, dermesztő telet.

– Elszoktunk már az ilyen időjárástól – Zebulon telepedett mellé. Forralt boros bögréjét két kézzel markolva melegítette elgémberedett ujjait, nyilván pár perce érkezhetett. Körülményesen bújt ki a kabátjából, de nem akasztotta föl a fogásra, a szék támlájára igazította, maga mögé, s mint valami fészekbe, belefúrta magát.

P. motyogott valamit, amit akár köszönésnek is vehetett akárki, meg azt, hogy igen, el, el, elszoktak. Zebulon erre elmesélte, hogy gyerekkorában majdnem megmurdelt, amikor a szánkójával beszakadt alatta a befagyott folyó jege. Azért él még, mert nem merült el, mivel szerencséjére csak derékig ért a kásás víz. Ellenben összeszedett egy kiadós tüdőgyulladást, három hétig nyomta az ágyat.

– Akkor hiányoztam olyan sokáig az iskolából – zárta le a sztorit, majd gondosan letörölgette a bajuszát, amin addigra fölengedett a rádermedt lélegzet.

P. nem emlékezett Zebulon hosszú hiányzására. Egy osztályba jártak mind általános, mind középiskolában, ezt a bizonyos momentumot azonban nem tudta földézni. Igaz, az iskolában nem álltak különösebben közel egymáshoz. Habár távol sem. Kapcsolatuk az évtizedek során hullámzó volt és sokszínű. P. hébe-korba óperenciás cimborájának érezte Zebulont, néha viszont kimondottan idegesítette. Egyszer vágyott a társaságára, másszor menekült előle. És szinte biztosan tudta, hogy a másik hasonlóképpen viszonyul hozzá.

Amikor Zebulonból grafikus lett, P. alkalmasint vásárolt tőle egy-egy alkotást. Tetszeni nem tetszettek a rajzai, inkább amo-

lyan, a közös múltból fakadó, bajtársias barátságból, segíteni vágyásból fizetett érték. Az egyiket Zebulon nem is adta el neki, azt állította, látja a tekintetén, azon, ahogy rá néz, hogy nem értékeli a képet, csak túl sok a pénze, és szabadulni akar egy részétől. P. a vállát vonogatta, nem ellenkezett, két nappal később választott egy másik művet, és igyekezett lesütni a szemét, míg lezajlott a tranzakció. Ha őszinte akart lenni, be kellett vallania magának, hogy Zebulon alapvetően kellemetlen figura. Mindent egybevetve mégis valahogyan összetartoztak. Nyilván a közös múlt miatt.

– Kaptam egy megrendelést – közölte a grafikus.

– Ez jó hír – mosolyodott el P.

– Ahogy vesszük – fintorgott Zebulon. – Az egyik képzőművészeti társaság, amelyiknek tagja vagyok, albumot akar megjelentetni *Ars poetica* címmel. Vagyis mindenkitől ars poeticát vár. Meg kell mondjam, fölöttébb szokatlan kérés...

Egy ideig mind a ketten hallgattak, az italukat kortyolták, és a semmibe meredtek.

– Mellesleg azt miként lehet rajzolni? – kérdezte végül P.

– Nem ez a jó kérdés – csóválta a fejét Zebulon. – Ha meg tudod fogalmazni, le is tudod rajzolni.

P. elfogadta a magyarázatot. Nem értett a művészetéhez, a maga részéről Krúdy és Bólya Péter írásai mellett legszívesebben fantasztikus regényeket és filozófiai traktátusokat olvasott, valamint monumentális történelmi tárgyú és sci-fi filmeket nézett, s ezzel ki is elégteltek kulturális igényei.

– És te meg tudod fogalmazni? – tette föl a gonosznak szánt kérdést.

– Nehezen – ismerte be Zebulon. Kért egy köményes pálinkát a pincérlánytól. Miután megitta a négy centnyi italt, és ki-dühöngte magát, amiért valami hülye bürokraták módszeresen megrövidítik a népet egy centiliternyi töménnyel, közelebb hajolt P.-hez, és sokszagú lehelettel beszélni kezdett:

– Mielőtt ideültem, azon tűnődtem, mi lenne, ha hirtelen elveszítenéd az emlékezetedet, és csak az érzékeidre hagyatkozhatnál. Az járt a fejedben, vajon látnád-e, éreznéd-e, rájönnél-e a mezítelen

látványból, milyen cudar idő uralkodik odakinn. Nézted, milyen szikrázóan kék az ég, és (eltekintve néhány útszéli tujától) mennyire védtelennek tűnnek a kopasz fák. Megállapítottad, hogy a járda aszfaltja különös színben játszik, és ezüstösen csillog, a madarak reményvesztetten kuporognak az ágakon, lámpavasakon, tetőkön. Mindezek után oda lyukadtál ki, hogy minden bizonnal előzetes tapasztalatok híján is arra következtetnél, kegyetlen hideg uralkodik a városunkon. Reméled, hogy megéreznéd, okosan kiókumlálnád. Azonban tagadhatatlanul könnyebben megy az emlékezedre, a nemrégiben átélt élményeidre támaszkodva levonni a konklúziókat, mint jelekből és jelenségekből kiszilabizálni a valóságot; mintegy visszakövetkeztetni az okozatról az okra. Így történt, nemdebar? Behunyta a szemed, és nem esett nehezedre földézni a fagyos levegő marását, a csontodig hatoló kellemetlenséget, a nem túl erős, mégis dermesztő szelet...

– Állj! – emelte föl a jobb kezét P. – Honnan a fészkes...?

Zebulon legyintett.

– Ez a legkevesebb. Ha nem olvasnék a jelekből, képtelen lennék egy normális grafikát összehozni. Figyelni, tanulmányozni, tépelődni, javarészt ebből áll a munkám.

– Dedukció és indukción? – vont a föl a szemöldökét P.

– Olyasmi.

Zebulon újra intett a pincérlánynak, kért még egy köményes pálinkát.

– Olyasmi. Ugyanakkor egészen, de egészen más – pontosította önmagát. – Intuíció, inkább.

P. hallgatott. Nem akart ellenkezni Zebulonnal, valahányszor megpróbálta, mindig rosszul járt. Zebulonnal nehéz volt vitatkozni. Csaknem lehetetlen. Mire meggyőzhette volna az ember, kiderült, hogy mindvégig két malomban öröltek.

– Mindazonáltal be kell neked vallanom – magyarázta a grafikus, a frissen kapott pálinkás poharat a szeme elé emelve –, hogy ez a bizonyos intuíció önmagában nem elég. Amiképpen a puszta tehetség sem. Sokat kell dolgozni, jó barát, az a nagy bűdös helyzet, azt nem lehet megúszni. És figyelni, jelen lenni, keresni,

észrevenni, meglátni, utánajárni, tanulni. Ha nem ismerem a tárgyat, a grafika szart se ér. Akkor is így van, ha dolgot, és akkor is, ha személyt rajzolok. Meg akkor is, ha elvont fogalmat próbálok megjeleníteni. Sok pályatársam szolgálai módon követ irányzatokat, leginkább olyanokat, amik által érvényesül. Pedig az irányzatokat, azok esetleges újszerű látásmódját legfőljebb használni kell, semmiképpen sem kiszolgálni! És akkor még nem is említettem olyan kulcsszavakat, mint kísérletezés, próbálkozás, felelősség...

Lehúzta az italt.

– Ez a mai nap is egy kísérlet, például – visszakoppintotta a poharat az asztalra. – Érted már a kínomat?

P. nem értette. Zebulon csücsörített, aztán lemondóan ciccentett.

– Ne törődj velem! Az ars poeticáról hadoválok. Azaz a mi esetünkben, helyesebben szólva az én esetemben (szándékosan nagy szavakat használok!) alkotói hitvallásról, a művészetem lényegéről beszélek. A kifejezés, a megformálás, ha úgy tetszik, a közvetítés nehézségeiről. Korlátokról és azok áthágásáról. Manapság, amikor feszt önkifejezésről, önmegvalósításról fecsegnek, nehezebb ilyesmiről diskurálni, mint valaha, nekem elhiheted! Én mégis ezt teszem. Sőt! Más témát nem is érintettem ma. Csak ezen rágódom egész nap, akár tinédzser fiúk a dugáson...

– Az, hogy beszakadtál a szánkóval...? – kapaszkodott P. a lehetőségbe.

– Az is ide tartozik – szakította félbe Zebulon. – Csak túl sokáig tartana, míg elvarrnám a szálakat, márpedig én grafikus vagyok, és nem történetmesélő. A szálakat az varrja el.

– Íróra gondolsz?

– Mondjuk... Az író az, aki mindent elrendez. Nem az idő, és nem is a grafikus.

– Mármint a történetek vonatkozásában – akadékoskodott P.

– Minden történet – sóhajtott Zebulon. – Te is, én is.

– Erről már olvastam. A kérdés, hogy ki ír minket, igaz?

Zebulon lesújtó pillantást vetett a barátjára.

– Te semmit nem értesz az egészből, ugye?

P. próbált értelmesen nézni.

– Az arcodra van írva, mennyire nem – mondta Zebulon.

P. nem sértődött meg, csak kicsit kényelmetlenül érezte magát. De ez gyakran előfordult vele Zebulon társaságában.

– Ez az én arc poétikám – szellemeskedett.

Zebulon elmosolyodott, kilátszottak sárgás árnyalatú fogai. A jobb felső kettes egyik sarka letörött.

– Elbúcsúzom – mondta. – Megjárom magam ebben a zord időben. Hátha jutok valamire, valahová.

P. kezet nyújtott, Zebulon megrázta.

– A vendégem voltál – szolt a kabátjába bújó grafikusnak.

– Fenét! – azzal Zebulon távozott.

Fél órával később P. is fölkerekedett, kifizette a maga és a barátja fogyasztását, aztán hazaballagott. Nem lakott messzire a kávézótól, ám így is majd megvette az isten hidege az úton. A kapualjban nagy, vörös bundájú macska kuporgott, kikerekedett szemmel meredt a kulcsával zörgő P.-re, az izmai megfeszültek, készen állt arra, hogy ha szükséges, azonnal menekülőre fogja. Ennek az állatnak az a hitvallása, hogy tanácsos résen lenni. Ha úgy alakul, sebesen el kell inálni. Ezúttal nem úgy alakult.

P. fölbaktatott a lépcsőn, zakatoltak benne a grafikus szavai. Megállt az ajtaja előtt, matatott a záron, kinyitotta, belépett. Nem is hitte, hogy ilyen misztikus dolog az ars poetica, gondolta.

– Amelyik nem az, nem ér fabatkát se – mordult rá Zebulon valahonnan, valamikor. P. nem lepődött meg, nem is vitatkozott. Töprengve álldogált egy ideig az előszobában, Zebulon egyik alkotása előtt, aztán a konyhába ment, odatette a tevizet. Elhatározta, hogy úgy fogja inni, ahogyan még Mandolával itták. Kicsi mézzel, semmi egyébbel. Fekete teát. A konyhabútor üvegén sejtelmesen tükröződött az arca. Mintha nem is a saját arca lett volna. Talán átlátok egy lehetséges világba, gondolta, egy olyanba, amelyikben a kincsemmel élek.

– Attól tartok, több mint húsz éve ez a lehetőség tart életben egyedül – motyogta maga elé. Nagyon nem volt elégedett a megfogalmazással.

12. fejezet

Leépítés (1993)

Mandola odatette főni a tevizet a kollégium közös konyhájában. P. kedvtelve figyelte a mozdulatait, s azoknál is nagyobb kedvét lelte gyönyörű, gömbölyű fenekében. Mandola szobatársa, Kriszta is ott lábatlankodott körülöttük, kisírt szemeit meresztgette.

– Együtt járt egy ókortudóssal – magyarázta Mandola P.-nek fél órával korábban –, de nemrégiben kiadta az útját.

– Már Kriszta az ókorásznak?

– Igen. De most leveleket kap tőle, amik miatt elbizonytalanodott.

Kriszta a konyha falának támaszkodva szipogott, mígnem hirtelen mély lélegzetet vett, P.-hez fordult, és szinte támadóan köpte elé a szavakat:

– Van egy dilemmám!

P. készségesen várta a folytatást.

– Elolvasnád nekem ezt? – nyújtott oda egy apróra hajtogatott papirost.

P. elvette, gondosan kisimította a lapot maga elé az asztalra, figyelmesen végigolvasta.

– Megtörtént – emelte föl a tekintetét a sorokról.

Kriszta mohón leste P. szavait, s mivel azok nem születtek meg, föltette a kérdést:

– Ugye, hogy akár irodalmi alkotás is lehetne? Vagyis inkább irodalmi alkotás, mint nem...

– Milyen értelemben?

– Egyetlen értelemben lehet csak, ne beszélj mellé! – fakadt ki Kriszta.

– Ne haragudj, de szerintem ez inkább csak szimpla ömlengés, semmiféle irodalmi értékkel nem bír.

A lányból kitört a zokogás, megölelte P.-t, aztán belefújta az orrát egy hányódó, pecsétes konyharuhába.

– Nagy megkönnyebbülés, hogy te is ezt mondd – mosolyodott el.

– Mert ki mondta még?

Kriszta Mandola felé pillantott, Mandola rákacsintott P.-re.

– Akkor tehát nem tettem semmi rosszat, amikor kirúgtam.

– Ha lenne irodalmi értéke ennek a levélnek, vagy bármelyik másiknak, amit esetleg írt vagy írni fog neked, akkor sem tétel volna semmi rosszat, Kriszta, ennek az egész dolognak nincs köze az esztétikai minőségekhez – jegyezte meg P.

– Azért, ha tehetséges író volna, lenne lelkiismeret-furdalásom...

Kriszta az egyetem bölcsészkarára járt, magyar–történelem szakra, ahol szinte minden hallgató próbálkozott az írással, sokan be is vallották, még többen nem. A különös (és nehezen alátámasztható) megfontolásból irodalomtudománynak nevezett bölcsészeti ágban éppen dúlt a dekonstruktivizmus, senki semmiben nem lehetett biztos. Az egyetemi oktatók Derrida, Saussure, Gadamer, Heidegger nevét emlegették leggyakrabban az előadásokon, s rájuk hivatkozó módszereket igyekeztek megtanítani a hallgatóknak a szemináriumokon. A tehetségesebb diákok magukévá is tettek egyfajta tolvajnyelvet, amelyen bármely szépirodalmi műről rendkívül komoly és már-már nyomasztóan tudományosnak hangzó módon lehetett szövegelni, csaknem a végtelenségig. Hogy közben sokszor semmi lényegeset vagy akár csak értelmeset nem állítottak a szóban forgó textusról, nem sokakat zavart. Ráadásul a dekonstruktív szakzsargon birtokában ugyanígy elmélkedhetett bárki nem-szépirodalmi szövegekről is, ahogyan szépirodalmiakról, a kevés beavatott kivételével senki észre nem vette a különbséget. Csak a legtehetségesebbek értették és érezték át *valóban* a dekonstrukciót mint *módszert*, ám néhány évtized múlva nagyrészt nekik is azzal kellett szembesülniük, hogy bár egy csodálatos szellemi kaland részesei lehettek, az irodalomhoz közelebb egy jöttányit sem jutottak, ráadásul a dekonstrukció idővel, nomen est omen, önnön magát is leépítette, akár Kriszta az ókorászt. A dekonstrukció alkonya azonban 1993-ban, amikor Mandola kollégiumi szobatársa küzdött az irodalomelmélettel, Magyarországon még csupán a távoli, ködbe vesző jövő lehetősége volt.

– Hogy nem vette észre, milyen nyálás szar ez a levél? – abajgott P.

– Kriszta szerint az a szépirodalom, amiről a tanárai vagy a tankönyvek azt állítják, hogy szépirodalom – vonta meg a vállát Mandola. – Ha nem mondja meg neki senki, hogy amit olvas, irodalmi igényű szöveg-e, vagy sem, magától nem tudja megállapítani.

– Miket olvas?

– Bármit képes elolvasni. A csicsás borítójú szerelmes bugyutaságoktól kezdve a Prae-ig.

– Mindent értek.

P. nagyot kortyolt a kicsi mézzel ízesített fekete teából.

– Nem rossz, hogy ilyen gyorsan mindent megértünk, nem?

– P. nem tudta megállapítani, talán Mandola enyhe kancsalsága miatt, hogy komolyan beszél, vagy gúnyolódik.

– Úgy értem, egymást, a gondolatainkat. Hülye közhely, szégyellem is magam miatta, de mintha tényleg régi ismerősök lennénk.

– Ki tudja? Talán azok is vagyunk – mondta P. talányosan.

– Azt hiszem, most is sejtem, mire gondolsz, mint általában. De ne menjünk el ezoterikus irányokba!

– Ne tegyük – egyezett bele P. – Inkább szeretkezzünk!

És inkább szeretkeztek. A kollégiumi szoba ajtaját kulcsra zárták, s még egy székkal is alátámasztották a kilincset, nehogy kellemtelen meglepetésben legyen részük. A hetedik emeleti szobába megejtően szépen sütött be a Nap. Miközben egymáshoz simult a testük, pár ezer méterrel magasabban, a felhők fölött repülőgépek húztak délre, mivel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 816. számú határozatának, valamint az Észak-atlanti Tanács április 8-i ülésének döntése értelmében a nyugati hatalmak megkezdték a boszniai repülési tilalom betartását célzó NATO-hadműveletet. Erről azonban Mandolának és P.-nek nem volt tudomása.